

Türk Turizm Araştırmaları Dergisi

2019, 3(3): 322-337.

DOI: [10.26677/TR1010.2019.164](https://doi.org/10.26677/TR1010.2019.164)

ISSN: 2587-0890 Dergi web sayfası: <https://www.tutad.org>

ARAŞTIRMA MAKALESİ

Ekoturizm Aktivitelerinin Tanıtım Broşürleri Perspektifiyle Değerlendirilmesi

Dr. Öğr. Üyesi Gencay SAATCI, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Turizm Fakültesi, Çanakkale, e-posta: gencaysaatci@comu.edu.tr
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-7842-989X>

Arş. Gör. Dr. Özge GÜDÜ DEMİRBULAT, Düzce Üniversitesi, Akçakoca Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulu, Düzce, e-posta: ozgegudu@hotmail.com
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7652-7966>

Öz

Bu araştırmanın amacı; illerin tanıtım broşürlerinde ekoturizm aktivitelerine yer verme durumlarının tespit edilmesidir. Çalışmanın amacı doğrultusunda, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı ile İl Kültür ve Turizm Müdürlükleri resmi internet siteleri taranarak illerin Türkçe tanıtım broşürlerine ulaşılmıştır. 69 ilin tanıtım broşürüne ulaşılrken; 12 ilin tanıtım broşürüne ulaşılamamıştır. Analizler toplam 69 tanıtım broşürü üzerinden 18.03.2019-26.03.2019 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Elde edilen verilere göre; 31 il tanıtım broşürlerinde ekoturizm yer vermektedir. Tanıtım broşürlerinde en fazla yer verilen ekoturizm aktivitesi; akarsu turizmidir. En az yer verilen ekoturizm aktivitesi ise; balon turizmidir. Spesifik ekoturizm çeşitlerinden ise tanıtımda en kullanılan aktivite snowboarding olarak tespit edilmiştir. İllerin büyük çoğunluğunun bu çalışmada temel alınan ekoturizm aktiviteleri dışındaki herhangi bir ekoturizm aktivitesine tanıtım broşürlerinde yer vermediği belirlenmiştir. En fazla ekoturizm aktivitesine yer veren il ise Giresun olarak tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Ekoturizm, Tanıtım, Broşür.

Makale Gönderme Tarihi: 20.04.2019

Makale Kabul Tarihi: 06.07.2019

Önerilen Atf:

Saatci, G. ve GÜDÜ Demirbulat, Ö. (2019). Ekoturizm Aktivitelerinin Tanıtım Broşürleri Perspektifiyle Değerlendirilmesi, *Türk Turizm Araştırmaları Dergisi*, 3(3): 322-337.

© 2019 Türk Turizm Araştırmaları Dergisi.

Journal of Turkish Tourism Research

2019, 3(3): 322-337.

DOI: [10.26677/TR1010.2019.164](https://doi.org/10.26677/TR1010.2019.164)

ISSN: 2587-0890 Journal Homepage: <https://www.tutad.org>

RESEARCH PAPER

Evaluation of Ecotourism Activities with Perspective in Promotion Brochures

Assistant Professor Dr. Gencay SAATCI, Canakkale Onsekiz Mart University, Faculty of Tourism, Canakkale, e-mail: gencaysaatci@comu.edu.tr

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-7842-989X>

Research Assistant Dr. Özge GÜDÜ DEMİRBUŁAT, Düzce University, Akcakoca School of Tourism and Hotel Management, Düzce, e-mail: ozgegudu@hotmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7652-7966>

Abstract

The purpose of this research; identifying the status of ecotourism activities in the promotional brochures of the provinces. For the purpose of the study, the official websites of the Republic of Turkey Ministry of Culture and Tourism and Provincial Directorate of Culture and Tourism have been reviewed and Turkish promotional brochures of the provinces have been reached. The brochure of 69 provinces was reached and 12 provinces could not be reached. The analyzes were performed on a total of 69 promotional brochures between 18.03.2019-26.03.2019. According to the data obtained; 31 provinces provide ecotourism in their brochures. Ecotourism activity, which is the most frequently mentioned in the brochures; is water tourism. The least involved ecotourism activity is; balloon tourism. Among the specific ecotourism types, the most used activity in the promotion was snowboarding. It was determined that most of the provinces did not include any ecotourism activity in the promotional brochures except the ecotourism activities which were taken as basis in this study. Giresun is the province that has the most ecotourism activity.

Keywords: Ecotourism, Promotion, Brochure.

Received: 20.04.2019

Accepted: 06.07.2019

Suggested Citation:

Saatcı, G. and GÜDÜ Demirbulat, Ö. (2019). Evaluation of Ecotourism Activities with Perspective in Promotion Brochures, *Journal of Turkish Tourism Research*, 3(3): 322-337.

© 2019 Türk Turizm Araştırmaları Dergisi.

GİRİŞ

Günümüzde doğal çevreye olan ilginin artması ve doğal çevre kalitesinin korunmasının öneminin anlaşılması ile yaygınlaşan bir kavram olarak “ekoturizm”den bahsetmek mümkündür (Tetik, 2012: 62). Ekoturizm, hem yeni deneyimler arayan turistler için hem de korunan bir alandan gelir elde etme yöntemleri arayan organizasyonlar için oldukça popüler hale gelmiştir (Taştan ve Kızılırmak, 2019: 32). İlk ekoturizm faaliyetleri, 1880’li yıllarda Avrupalıların yaban hayatı safarileri için Hindistan ve Afrika’ya seyahatler gerçekleştirmeleriyle ortaya çıkmıştır. 1930’da Amerikan kuş turları Florida merkezinde organize edilmiştir. 1961’de Transatlantik kuş gözleme turları Amerikalılar tarafından Avrupa’ya düzenlenmiştir. 1960 yılından sonra ekoturizm faaliyetleri özellikle Kanada, Güney Amerika, Finlandiya, Avustralya ve Yeni Zelanda gibi ülkelerde bitki örtüsü ve yaban hayatının zengin olduğu, doğal kaynaklar ve peyzajın bozulmadığı, doğa koruma alanlarında yürütülmüştür (Tetik, 2012: 65). Örneklerden de anlaşılacağı gibi ekoturizm; pek çok aktiviteyi içerisinde barındırmaktadır. Turistlerin beklenti ve talepleri doğrultusunda şekillenen turizm aktivitelerinin yanısıra ekoturizm aktivitelerinin, bozulmamış doğa, yerel doku ve kültürlerle beslendiğinin altını çizmek mümkündür (Türk ve Çakır, 2019: 231). Ayrıca ekoturizm aktiviteleri, bölgelerin flora ve fauna zenginliği, dağ ve ormanlık alanların genişliği, deniz ve göl gibi akarsu çeşitliliği, iklim ve hava şartlarının uygunluğu vb. unsurların varlığı ile doğru orantılıdır (Küçükali vd., 2017: 358).

Ürünün bir hizmet haline dönüştüğü turizm sektöründe tanıtım faaliyetleri, diğer sektörlerle oranla daha hayati bir öneme sahiptir (Eryılmaz ve Yüçetürk, 2018: 207). Ülkelerin tanıtımında ve ekonomisinde önemli bir paya sahip olan turizme hak ettiği değerin verilmesi noktasında hem kamu kurum ve kuruluşlarına hem de özel sektör kuruluşlarına ciddi sorumluluklar düşmektedir. Bu noktada mesajı hedef kitleye iletmede çok etkin rol oynayan tanıtım broşürleri (Wilks vd., 1994: 48); pek çok sektörde olduğu gibi turizm sektöründe de bilgi teknolojilerinin hızlı gelişmesine rağmen hala etkinliğini kaybetmemiştir (Özcan ve Şentürk, 2017: 5). Turizm sektörü açısından ele alındığında, broşürler; turistlerin bir yerle ilgili olarak “ne görülmeli”, “niçin görülmeli” ve “oraya nasıl gidilir” gibi sorularına cevap verme özelliğine sahiptir (Ulama, 2015: 237). Bu kapsamda broşürler, turizm ve seyahat deneyiminin önemli bir parçasını oluşturmaktadır. Bir diğer ifadeyle; potansiyel turistleri gerçek turistlere dönüştürmek adına, turizm tanıtım broşürleri etkin rol oynamaktadır (Jenkins, 2003: 312; Molina ve Esteban, 2006: 1037). Bu araştırmada da Türkiye’nin illerinin tanıtım broşürleri incelenerek, illerin tanıtım broşürlerinde ekoturizm aktivitelerine yer verme durumlarının belirlenmesi amaçlanmıştır.

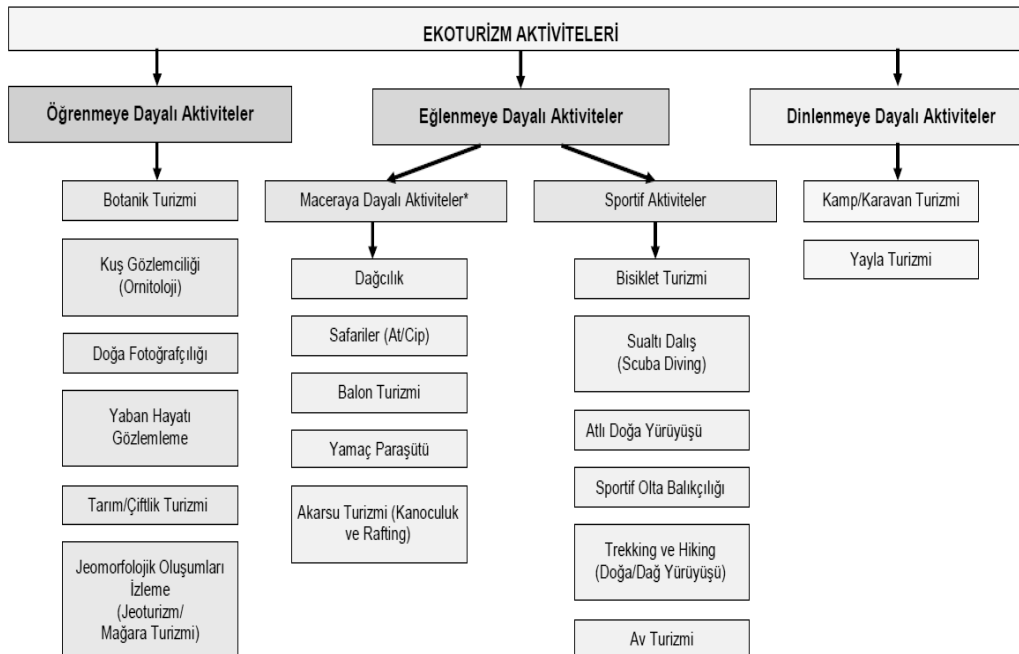
LİTERATÜR

Uluslararası Ekoturizm Topluluğu’na göre (TIES) ekoturizm; doğal alanlara yapılan, çevreyi koruyan ve yerel halkın geçimi için onlara destek olan, sorumlu seyahatler olarak tanımlanmaktadır (Khalid vd., 2010: 125; Barna vd., 2011: 87). Bir diğer ifadeyle ekoturizm; yerel kültürlere saygıyı temel alarak, doğal alanların korunmasına katkıda bulunan bir seyahat tecrübesidir (Naidoo, 2012: 83). Örneğin ekoturizme katılan turistler, kuş gözlemlerken yerel rehber kullanıp, bölgede yer alan çevre değerlerine uygun yerleşim yerlerinde konaklayarak yöre ekonomisine de katkıda bulunmaktadırlar (Küçükaslan, 2007: 81).

Ekoturizm, korumacılığı geliştiren ve zararlı etkileri asgariye indirmenin en iyi yolunu arayan doğal çevre temeline dayalı bir turizmi ifade etmektedir (Tetik, 2012: 73). Taştan ve Kızılırmak’ın (2019: 32) da belirttiği gibi ekoturizm aynı zamanda; doğada gerçekleştirilen kuş

gözlemciliğinden kampçılığa kadar pek çok etkinliği/aktiviteyi içeren bir şemsiye kavramdır. Ancak doğada gerçekleştirilen her faaliyeti, ekoturizm aktivitesi olarak değerlendirmek çok da yerinde bir yaklaşım değildir. Nitekim hafta sonları piknik yapmak ya da bisiklet sürmek, piknik esnasında doğal alanları fotoğraflamak, ekoturizm aktivitesi olarak ifade edilemez. Ayrıca turizm faaliyetlerinin kültürel değerlere ve yerel ekonomiye zarar verme durumu söz konusu ise, bu faaliyetlerin ekoturizm aktivitesi olarak ifade edilmesi de söz konusu değildir. Zira ekoturizm, doğayı koruyacak eylemlerde bulunmayı gerektirmektedir (Türker, 2013: 1096). Bu bağlamda, herhangi bir etkinliğin ekoturizm aktivitesi sayılabilmesi için gerekli niteliklerin başında doğal ve kültürel değerlerin korunarak turizme açılması gelmektedir (Gülüm ve Torun, 2009: 112; Kaypak, 2010: 106).

Sezen vd. (2012: 55), ekoturizmin faaliyet alanı olarak, doğal kaynaklar ile kültür-gelenek bütünlüğünün sağlandığı doğal alanlara dikkat çekmektedirler. Ekoturizm kapsamında değerlendirilen aktivitelere bakıldığında, bunların çeşitlilik gösterdiği görülmektedir. Bu çerçevede, ekoturizm aktivitelerini; öğrenmeye dayalı, eğlenmeye dayalı ve dinlenmeye dayalı aktiviteler olmak üzere üç grupta incelemek mümkündür. Botanik turizmi, kuş gözlemciliği, doğa fotoğrafçılığı, yaban hayatı gözlemeleme, tarım/çiftlik turizmi ve jeoturizm/mağara turizmi öğrenmeye dayalı aktiviteler kapsamında değerlendirilirken; kamp/karavan turizmi ile yayla turizmi dinlenmeye dayalı aktiviteler arasında yer almaktadır. Eğlenmeye dayalı aktiviteleri ise maceraya dayalı aktiviteler ile sportif aktiviteler olmak üzere iki grupta ele almak mümkündür. Dağcılık, safariler, balon turizmi, yamaç paraşütü ve akarsu turizmi maceraya dayalı aktiviteler arasında yer almaktadır. Sportif aktiviteler ise bisiklet turizmi, sualtı dalış, atlı doğa yürüyüşü, sportif olta balıkçılığı, doğa/dağ yürüyüşü ile av turizminden oluşmaktadır (Rahemtulla ve Wellstead, 2001: 7; McLaren, 2003: 91; Şahin ve Şahin, 2009: 1222; Akkiprik, 2011: 33; Tetik, 2012: 103; Erkiç ve Ergen, 2015: 771; Kasalak, 2015: 21-22;). Söz konusu aktiviteler aşağıdaki Şekil 1'de yer almaktadır.

Şekil 1. Ekoturizm Aktivitelerinin Sınıflandırılması

Kaynak: Tetik, 2012: 103.

Yukarıdaki Şekil 1’de yer alan ekoturizm aktivitelerinden olan botanik turizmi; bir tur lideri eşliğinde, küçük gruplarla, bitki gözlemlemek amacıyla yapılan turizm etkinliğidir. Tur liderinin/tur rehberinin, botanik konusunda bilgili olması ve özellikle bitki türlerinin Latince isimlerini iyi bilmesi gerekmektedir (Akkiprik, 2011: 33). Günümüzde botanik turizmi, özel amaçlarla oluşturulan botanik bahçelerinin ziyareti şeklinde de gerçekleştirilmektedir (Yavuz, 2011: 25; Akoğlan Kozak ve Bahçe, 2012: 178). Sönmez’e (2008: 165) göre botanik turizmi; tabiatın korunmasına yardımcı olan, bunu amaç edinen ve bunu sağlayan bir turizm faaliyetidir. Botanik turizmi, ana teması doğanın zenginliği olan alternatif bir turizm türüdür (Albuz Pehlivan, 2011: 62). Türkiye, üç bini endemik olmak üzere on iki bini aşkın bitki çeşidi ile botanik turizmi açısından önemli bir potansiyele sahiptir (Taştan ve Kızıllırmak, 2019: 30). Kuş gözlemciliği, doğayı kuşların dünyasından tanımaya sağlayan bir gözlem sporu olmanın yanısıra boş zamanları değerlendirmek için yapılan bir hobi olarak da ele alınabilmektedir (Ahipaşaoğlu ve Çeltek, 2006: 36; Türksoy ve Özkan Yürük, 2008: 261). Kuş gözlemciliğinin amacı; kuşları tanımak, korumak, onları izleyerek kuşların yaşam alanlarını ve giderek tüm doğayı tanımaktır (Küçükaslan, 2007: 224). Eğitim düzeyi ve gelir seviyesi yüksek kişiler tarafından tercih edilen kuş gözlemciliği, dünya çapında ekoturizmin en hızlı büyüyen aktivitesi olma özelliğine de sahiptir (Albuz Pehlivan, 2011: 63). Türkiye’deki toplam kuş türlerinin sayısı Avrupa’nın tamamında bulunan kuş türleri kadardır (Taştan ve Kızıllırmak, 2019: 33). Fotoğrafçıların, doğaya olan ilgisi, doğa fotoğrafçılığının özel bir alan olmasını beraberinde getirmiştir. Zira doğa, tüm öğeleriyle beraber (estetik çekicilik vb.) fotoğrafçılar için önemli bir çekicilik unsurudur (Polat, 2006: 51; Akkiprik, 2011: 33). Bu kapsamda da önemli bir ekoturizm aktivitesi olarak doğa fotoğrafçılığının gelişmeye başladığını söylemek mümkündür. Yaban hayatı, doğayı oluşturan canlı ve cansız tüm nesnelere kapsamaktadır (Akkiprik, 2011: 33). Bilinçli ve kurallara uygun olarak yapılması gereken bir ekinlik olarak ele alınan yaban hayatı gözleme ile hem yaban hayatı korunmakta hem de yerel halka ekonomik fayda sağlanmaktadır (Surat vd., 2015: 79). Türkiye’de ormanlık alanlar, tarım alanları, bakir alanlar ve sulak alanlar gibi çeşitli yaşama alanlarının her birine rastlamak mümkündür. Coğrafi konumu itibarıyla farklı iklim kuşaklarına ve ekosistemlere sahip Türkiye’nin bu zengin yaşam alanlarını barındırması, yaban hayatı açısından büyük önem taşımaktadır (Albuz Pehlivan, 2011: 68). Tarım turizmi; herhangi bir kırsal alandaki turistik uygulamalarda ağırlıklı olarak tarıma dayalı programların yer almasıyla gerçekleştirilmektedir. Tarım turizmi, doğal çevrenin, geleneksel kırsal coğrafi görünümünün korunmasına yardım etmekte, çevre, tarım ve turizm arasındaki bağı güçlendirmektedir. Ekolojik sorunlara yenilikçi bir bakış açısı kazandırarak, kırsal alanların ekonomik gelişimi ile yerel topluluklara daha refah bir yaşam sunan tarım turizmi, ekoturizm faaliyetleri içerisinde önemli bir faaliyet olarak karşımıza çıkmaktadır (Polat, 2006: 56; Akkiprik, 2011: 35; Akoğlan Kozak ve Bahçe, 2012: 182). Ayrıca kırsal alanlarda konaklama ve etkinliklerinin, köy yerine çiftliklerde yapılması, çiftlik turizmi kapsamında yer almaktadır (Ahipaşaoğlu ve Çeltek, 2006: 20). Çiftliklerde turistlere, yöreye özgü yiyecekler sunulmakta, inek sağma, koyun gütmeye, yün kırma, çiftlik hayvanlarını besleme, peynir yapma, meyve toplama ve ata binme gibi aktivite imkanları sunulmaktadır (Uçar vd., 2010: 39-41). Mağaralar, insanoğlunun doğada keşfettikleri ilk barınakları olması açısından hem doğal hem de kültürel özellikleri sebebiyle son derece önemlidir (Akoğlan Kozak ve Bahçe, 2012: 253). Nitekim mağaralar, sahip oldukları canlı ve cansız varlıklar ile büyük bir ekosistem oluşturmaktadır (Nazik, 2008: 295). Mağaralar genellikle kırsal alanlarda bulunmaktadır. Bu sebeple de kırsal alanların gelişimine ciddi derecede katkı sağlamaktadırlar. 1980’li yıllarda, maceraperest ruhlu, bireysel seyahat etmek isteyen genç pazarın ortaya çıkmasıyla gündeme gelen mağara turizmi, alternatif turizm çeşitliliği de sağlamaktadır (Akoğlan Kozak ve Bahçe, 2012: 254-255). Türkiye, dünyadaki diğer ülkelere göre mağara cenneti durumundadır. Nitekim Türkiye’de 40.000 adet mağara bulunmaktadır (Köroğlu, 2015: 141-142).

Dağ turizmi, dağların temiz ve bol oksijenli havasından yararlanmak üzere dağlara yönelik yapılan turizm türü olarak adlandırılmaktadır (Uçar vd., 2010: 39). Bireyler, doğanın oluşturduğu tüm zorlukları görmek/deneyimlemek amacıyla birtakım araç ve gereçleri kullanarak/kullanmayarak, dağ turizmine katılmaktadırlar (Akoğlan Kozak ve Bahçe, 2012: 179). Dağ turizmi faaliyetleri bu anlamda hem sportif hem de kültürel etkinlikleri bir arada barındırmaktadır (Albuz Pehlivan, 2011: 57). Ekoturizm aktivitelerinden bir diğeri olan safariler, doğa keşfi olarak adlandırılmaktadır. At safari ya da cip safari olarak gerçekleştirilen aktiviteler, belirli oranlarda sportifliği ve vücut esnekliğini, eğlence ile beraber yorgunluğu da göze almayı gerektirmektedir (Erdoğan, 2003: 142; Kavak, 2015: 41). Dünyada ilk ortaya çıkışı 18. yüzyıl sonralarına uzanan balonla uçuş sporu, bireysel sportif amaçla yapılmakla beraber, turistik yörelerdeki yerel etkinliklerde de kendisine yer bulmuştur. Turistik yörelerde düzenlenen balon turları ile tüketiciler hem daha çok yeri görme şansına sahip olmakta, hem de yürüyüşle görülmesi mümkün olmayan manzaraları görmektedirler (Küçükaslan, 2007: 262; Albayrak, 2013: 192; Kavak, 2015: 42). Türkiye’de balon eğitimi Türk Hava Kurumu tarafından verilmektedir (Eröz, 2016: 65). İlk denemesi 1940’lı yıllara kadar uzanan yamaç paraşütü, bilinen en ekonomik hava aracı olması ve doğa sporları ile iç içe bulunması vesilesiyle geniş bir kitle tarafından yapılan, pahalı bir spordur (Ahipaşaoğlu ve Çeltek, 2006: 41; Küçükaslan, 2007: 252). Ülkelerin coğrafi koşulları, yamaç paraşütü faaliyeti üzerinde oldukça etkilidir. Nitekim dört bir yanı dağlarla/tepelerle çevrili olan Türkiye, yamaç paraşütü faaliyetleri açısından önemli bir potansiyele sahiptir (Akoğlan Kozak ve Bahçe, 2012: 197). Akarsu turizmi; turizm amaçlı sportif faaliyetlerin (rafting, kano ve akarsu kayağı) akarsularda gerçekleştirilmesiyle ortaya çıkmaktadır (Koroğlu, 2015: 157). Ayrıca bot gezileri de bu kapsamda ele alınmaktadır. Rafting; şişme botlarla, akış hızı yüksek nehirlerde yapılmaktadır. Kano ise, yine akış hızı yüksek akarsularda, daha uzun ve daha ince botlarla yapılmaktadır (Uçar vd., 2010: 38; Akoğlan Kozak ve Bahçe, 2012: 175). Türkiye, sahip olduğu zengin doğal kaynaklardan birisi olarak akarsularının önemli bir bölümünde rafting, kano ve nehir kayağı için elverişli konumdadır.

Rekreasyonel faaliyetler arasında yer alan bisiklet turizmi; doğayı tüm güzellikleriyle deneyimlemek isteyen bireylerin, kısa mesafeli yerlere seyahat etmeleriyle gerçekleştirilmektedir. Bisiklet turizminin gençlere yönelik düzenlenen aktiviteler arasında yer aldığını söylemek mümkündür (Akkiprik, 2011: 37). Yosunlar arasındaki balıkların süzülüşünü, su altında kalan antik kent ve batık kalıntılara tanık olmanın heyecanını yaşamak isteyenlerin rağbet ettiği bir ekoturizm aktivitesi olan sualtı dalış, günümüzde insanlar için tatil çıkış amacı haline gelerek, Türkiye’de de yaygınlaşmaya başlamıştır (Şenol, 2016: 58). Dünyada profesyonel anlamda ilk kez 1959 yılında Dünya Sualtı Federasyonunun kurulması ile gerçekleştirildiği bilinmektedir (Eröz, 2016: 64). Üç tarafı denizlerle çevrili Türkiye’de sualtı dalışı için pek çok olanak mevcuttur. Dalış yapmaya uygun alanlar; Antalya (Kemer ve Kalkan), Balıkesir (Ayvalık), Muğla (Bodrum, Göcek ve Kargı adası derinlikleri, Marmaris ve Datça), Çanakkale (Saroz Körfezi, Gökçeada ve Bozcaada), Mersin ve İzmir’dir (Küçükaslan, 2007: 242). Ekoturizm aktivitelerinden bir diğeri de atlı doğa yürüyüşleridir (Saltık, 2013: 15). Yavuz’a (2011: 26) göre, atlı doğa yürüyüşünün amacı; kırsal alanda, bölgenin kültürünün ve coğrafi yapısının turistler tarafından gezilerek görülmesi ve tanınmasıdır. Atlı doğa yürüyüşü Türkiye’de, Kapadokya, Kastamonu, Antalya ve Muğla gibi yörelerde yapılmaktadır. Ayrıca atlı doğa yürüyüşü, oldukça yüksek döviz girdisi elde edilebilecek aktiviteler arasında yer almaktadır (Tuna, 2007: 48). Sportif amaçlarla, bireysel olarak yapılan ekoturizm aktivitelerinden biri olan sportif olta balıkçılığı; ekonomik bir amaç taşımayan balık tutma faaliyeti olarak ifade edilmektedir (Yavuz, 2011: 28). Sportif olta balıkçılığı ile bireylerin hem rekreasyonel hem de eğlence ihtiyaçlarının karşılanması söz konusudur (Tuna, 2007: 48). Trekking, dünyada ekoturizm kapsamında doğa ile iç içe yürüyüşleri kapsayan, kişisel herhangi bir yetenek gerektirmeyen sportif bir turizm

aktivitesidir. Karadeniz'in güneydoğusunda yer alan Kaçkar Dağları, Türkiye'nin Toroslardan sonra ikinci trekking güzergahıdır (Weaver, 2001: 75; Şenol, 2016: 40-41). Av turizmi, doğaya zarar vermeden, sadece yeterli kapasitedeki hayvan türlerin avlanması olayıdır. Av turizminde, ekolojik ve yerel değerlere öncelik verilmesi esastır (Akoğlan Kozak ve Bahçe, 2012: 246). Diğer turizm aktivitelerine kıyasla avcılık, daha fazla miktarda harcama gerektirmektedir. Dolayısıyla ülke ekonomileri açısından da oldukça önemli bir gelir kaynağıdır (Küçükaslan, 2007: 232; Ege, 2008: 346). Türkiye, çok sayıda av ve yaban hayvanının yaşaması ve barınması için uygun ortama sahiptir (Albuz Pehlivan, 2011: 60). Bu da Türkiye'nin av turizmi potansiyelini açıkça ortaya koymaktadır.

Karavan turizmi; insanların yeme-içme, konaklama ve ulaşım ihtiyaçlarını kendi imkânlarıyla karşılayarak karavanlar ile yaptıkları seyahatlerden oluşmaktadır. Burada amaç; farklı ülkeleri görüp tanımaktır. İnsanların, küçük gruplar halinde, kamp yapmak amacıyla kendi kurdukları çadırlarda konaklamalarından doğan turizm türü ise kamp turizmi olarak ifade edilmektedir. Bu çerçevede; alternatif tatil seçeneklerinden biri olan kamp ve karavancılık, doğa ile iç içe olmayı sağlamanın yanısıra katılımcılara ekonomik tatil imkânlarını da sunmaktadır (Şenol, 2008: 482, 491; Albayrak, 2013: 155). İnsanların, yaz aylarında yaylalara giderek orada konaklamaları yayla turizmi hareketini yaratmaktadır (Zengin, 2008: 140). Geleneksel olarak, hemen hemen Anadolu'nun her yerinde yapılan yaylacılık kültürüne dayanan "yayla turizmi"; doğadan uzak kalan kent insanına hem doğayla buluşması hem de farklı kültürel hazların yaşanması açısından olanak sağlamaktadır (Akoğlan Kozak ve Bahçe, 2012: 187). Ekoturizm etkinlikleri arasında en fazla talep yayla turizmine olmaktadır (Erdoğan, 2003: 121). Doğu Karadeniz Bölgesi, en zengin yayla potansiyeline sahip bölge olarak ifade edilmektedir. Bölgede, yayla potansiyelinin en belirgin özelliği, hayvancılığa elverişli zengin bitki örtüsüne sahip olmasıdır (Koroğlu, 2015: 155).

YÖNTEM

Bu araştırmada; Türkiye'nin 81 ilinin tanıtım broşürlerinin incelenerek, illerin tanıtım broşürlerinde ekoturizm aktivitelerine yer verme durumlarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu amaçla, İl Kültür ve Turizm Müdürlükleri resmi internet siteleri ile T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı resmi internet sitesine, 18.03.2019-26.03.2019 tarihleri arasında giriş yapılarak illerin Türkçe tanıtım broşürlerine ulaşılmıştır. Bu kapsamda, 69 ilin tanıtım broşürüne ulaşılmışken; 12 ilin tanıtım broşürüne ulaşılamamıştır. Tanıtım broşürüne ulaşamayan iller; Ardahan, Bayburt, Bilecik, Gümüşhane, Iğdır, Karabük, Karaman, Kars, Kocaeli, Samsun, Sivas ve Zonguldak şeklindedir. Dolayısıyla 69 ilin tanıtım broşürü araştırma kapsamında incelenmiştir.

Araştırma kapsamında ulaşılan nitel veriler, doküman analizi ile incelenmiştir. Doküman analizi, araştırılması hedeflenen olgu ya da olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsamaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2016: 189). Doküman incelemesi yaparken izlenmesi gereken aşamalar bulunmaktadır. Bu aşamalar, araştırma probleminin niteliğine, doküman incelemesi sonucunda elde edilmeyi hedeflenen veriye veya dokümanların ne kadar kapsamlı ve derinlemesine incelenmek istendiğine bağlı olarak yeniden yorumlanabilmektedir. Doküman incelemesi; dokümanlara ulaşma, özgünlüğü (orijinalliği) kontrol etme, dokümanları anlama, veriyi analiz etme ve veriyi kullanma olmak üzere beş aşamada yapılmaktadır (Forster, 1995). Nitekim bu araştırmada da yazılı ve görsel materyal ve malzemeler araştırmaya dâhil edilmiştir.

BULGULAR

Türkiye'nin illerinin tanıtım broşürlerinde ekoturizm aktivitelerine yer verme durumlarının belirlenmesinin amaçlandığı çalışmada öncelikle illerin ekoturizme yer verme durumları incelenmiştir. Ardından illerin hangi ekoturizm aktivitelerine yer verdikleri belirlenmiştir. Son olarak da söz konusu illerin diğer ekoturizm aktiviteleri olarak adlandırılan spesifik ekoturizm aktivitelerine yer verme durumlarına ilişkin bulgular yer almaktadır. Tanıtım broşürlerinde ekoturizme genel olarak yer veren iller aşağıdaki Tablo 1'de bulunmaktadır.

Tablo 1. İllerin Ekoturizme Yer Verme Durumlarına İlişkin Bulgular

İller	Ekoturizme Yer Verme Durumları		İller	Ekoturizme Yer Verme Durumları		İller	Ekoturizme Yer Verme Durumları	
	Evet	Hayır		Evet	Hayır		Evet	Hayır
Adana		✓	Düzce	✓		Manisa	✓	
Adıyaman		✓	Edirne		✓	Mardin		✓
Afyon		✓	Elâzığ		✓	Mersin		✓
Ağrı		✓	Erzincan	✓		Muğla	✓	
Aksaray		✓	Erzurum	✓		Muş	✓	
Amasya		✓	Eskişehir		✓	Nevşehir		✓
Ankara		✓	Gaziantep	✓		Niğde		✓
Antalya	✓		Giresun	✓		Ordu	✓	
Artvin	✓		Hakkâri	✓		Osmaniye		✓
Aydın	✓		Hatay		✓	Rize	✓	
Balıkesir	✓		Isparta	✓		Sakarya	✓	
Bartın	✓		İstanbul		✓	Siirt		✓
Batman		✓	İzmir		✓	Sinop		✓
Bingöl	✓		Kahramanmaraş	✓		Şanlıurfa	✓	
Bitlis		✓	Kastamonu	✓		Şırnak		✓
Bolu	✓		Kayseri		✓	Tekirdağ	✓	
Burdur		✓	Kırkkale		✓	Tokat		✓
Bursa	✓		Kırklareli		✓	Trabzon	✓	
Çanakkale		✓	Kırşehir	✓		Tunceli	✓	
Çankırı		✓	Kilis		✓	Uşak		✓
Çorum		✓	Konya		✓	Van		✓
Denizli	✓		Kütahya	✓		Yalova		✓
Diyarbakır		✓	Malatya		✓	Yozgat	✓	
TOPLAM	31	38						

Tablo 1'e göre; 69 ilin 31 tanesinin tanıtım broşürlerinde ekoturizme genel anlamda yer verdiği ve 38 tanesinin yer vermediği görülmektedir. Bu durumda illerin %45'inin tanıtım broşürlerinde ekoturizme genel anlamda yer verdiğini söylemek mümkündür.

Tablo 2'de illerin tanıtım broşürlerinde ekoturizm aktivitelerine yer verme durumlarına ilişkin bulgular verilmektedir.

Tablo 2. İllerin Ekoturizm Aktivitelerine Yer Verme Durumlarına İlişkin Bulgular

İLLER	EKOTURİZM AKTİVİTELERİ																			
	Botanik turizmi	Kuş gözlemciliği	Doğa fotoğrafçılığı	Yaban hayatı gözleme	Tarım/Çiftlik turizmi	Mağara turizmi	Dağcılık	Safariler (at/cip)	Balon turizmi	Yamaç paraşütü	Akarsu turizmi	Bisiklet turizmi	Sualtı dalış	Atlı doğa yürüyüşü	Sportif olta balıkçılığı	Trekking ve hiking	Av turizmi	Kamp/karavan turizmi	Yayla turizmi	TOPLAM
Adana	✓	✓	✓	✓			✓			✓	✓				✓			✓		9
Adıyaman										✓	✓		✓							3
Afyon												✓								1
Ağrı							✓								✓			✓		3
Aksaray			✓			✓	✓			✓					✓				✓	6
Amasya		✓									✓									2
Ankara	✓	✓		✓		✓	✓			✓		✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	12
Antalya		✓				✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓		✓	✓		✓	✓	9
Artvin	✓	✓				✓	✓	✓			✓				✓	✓		✓	✓	9
Aydın		✓				✓	✓				✓				✓	✓	✓	✓	✓	8
Balıkesir		✓				✓	✓				✓		✓		✓		✓	✓	✓	8
Bartın	✓					✓	✓			✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓		11
Batman							✓				✓						✓			3
Bingöl						✓	✓												✓	3
Bitlis							✓				✓									2
Bolu	✓	✓					✓	✓		✓	✓			✓	✓	✓	✓	✓	✓	11
Burdur	✓		✓			✓					✓		✓							5
Bursa	✓									✓	✓			✓	✓				✓	6
Çanakkale																				-
Çankırı										✓										1
Çorum		✓					✓				✓				✓	✓			✓	6
Denizli	✓	✓				✓				✓	✓			✓	✓	✓			✓	9
Diyarbakır																				-
Düzce	✓		✓			✓	✓				✓	✓			✓	✓		✓	✓	10
Edirne																				-
Elâzığ			✓			✓	✓			✓		✓			✓		✓	✓		8
Erzincan						✓	✓				✓				✓		✓			5
Erzurum						✓				✓	✓				✓					4
Eskişehir							✓													1
Gaziantep	✓	✓	✓												✓	✓	✓	✓	✓	7
Giresun		✓	✓			✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	14
Hakkâri							✓			✓	✓						✓		✓	5
Hatay						✓				✓	✓								✓	3
Isparta		✓	✓			✓	✓	✓		✓	✓	✓		✓	✓	✓				12
İstanbul																				-
İzmir	✓	✓				✓							✓							4
K. Maraş																				-
Kastamonu						✓	✓				✓			✓	✓				✓	6
Kayseri		✓					✓			✓	✓								✓	5
Kırıkkale				✓		✓									✓				✓	4
Kırklareli						✓	✓				✓				✓			✓		5
Kırşehir		✓									✓									2
Kilis																	✓			1
Konya										✓	✓									2
Kütahya	✓	✓		✓		✓	✓				✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		12

Malatya							✓				✓					✓					3	
Manisa																						-
Mardin																						-
Mersin						✓		✓		✓	✓					✓						6
Muğla						✓	✓	✓		✓	✓		✓						✓			7
Muş											✓						✓					2
Nevşehir			✓			✓			✓			✓					✓					5
Niğde																						-
Ordu						✓				✓	✓						✓		✓	✓		6
Osmaniye											✓											1
Rize	✓		✓				✓				✓						✓		✓	✓		7
Sakarya											✓								✓			2
Siirt																	✓					1
Sinop		✓				✓						✓					✓					4
Şanlıurfa											✓											1
Şırnak	✓										✓											2
Tekirdağ			✓					✓		✓							✓					4
Tokat						✓					✓					✓						3
Trabzon			✓			✓	✓			✓	✓						✓		✓	✓		8
Tunceli				✓							✓											2
Uşak																						-
Van																						-
Yalova	✓	✓					✓				✓	✓	✓			✓	✓	✓	✓	✓	✓	11
Yozgat												✓				✓		✓		✓		4
TOPLAM	15	19	12	5	-	28	29	8	1	22	41	14	11	4	18	31	15	19	24	316		

Tablo 2’de görüldüğü üzere; illerin tanıtım broşürlerinde, tarım/çiftlik turizmi dışındaki tüm ekoturizm aktivitelerine yer verdikleri sonucuna ulaşılmıştır. Buna göre;

- İlerin tanıtım broşürlerinde toplam 316 ekoturizm aktivitesine yer verilmiştir.
- Tanıtım broşürlerinde en fazla yer verilen ekoturizm aktiviteleri ise sırasıyla; akarsu turizmi (r=41), trekking ve hiking (r=31), dağcılık (r=29), mağara turizmi (r=28) ve yayla turizmi (r=24) şeklindedir.
- Tanıtım broşürlerinde en az yer verilen ekoturizm aktiviteleri sırasıyla; balon turizmi (r=1), atlı doğa yürüyüşü (r=4), yaban hayatı gözleme (r=5) ve safariler (r=8) şeklindedir.
- Tanıtım broşürlerinde en fazla ekoturizm aktivitesine yer veren iller ise sırasıyla; Giresun (r=14), Ankara (r=12), Isparta (r=12) ve Kütahya (r=12) şeklindedir.
- Tanıtım broşürlerinde en az ekoturizm aktivitesine yer veren iller sırasıyla; Afyon (r=1), Çankırı (r=1), Eskişehir (r=1), Kilis (r=1), Osmaniye (r=1), Siirt (r=1) ve Şanlıurfa (r=1) şeklindedir.
- Tanıtım broşürlerine ekoturizm aktivitelerine hiç yer vermeyen iller; Çanakkale, Diyarbakır, Edirne, İstanbul, Kahramanmaraş, Manisa, Mardin, Niğde, Uşak ve Van şeklindedir.

Tetik’in (2012: 103) de belirttiği üzere; ekoturizm aktiviteleri tablosunda yer almayan daha spesifik ekoturizm çeşitleri de bulunmaktadır. Bunlar arasında; mağara dalış, kaya tırmanışı, köpek kızıağı, buz sörfü, rüzgâr sörfü, paraşütle atlama, bungee jumping, helikopterle kayak, deniz kayağı, çim kayağı, kar motoru, motorkros, snowboarding ve oryantiring yer almaktadır. Bu araştırmada temel alınan ekoturizm aktiviteleri tablosunda yer almayan daha spesifik ekoturizm aktivitelerine ilişkin elde edilen bulgular Tablo 3’te görülmektedir.

Tablo 3. İllerin Diğer Ekoturizm Aktivitelerine Yer Verme Durumlarına İlişkin Bulgular

İLLER	Ekoturizm Aktiviteleri						İLLER	Ekoturizm Aktiviteleri					
	Çim Kayağı	Rüzgâr sörfü	Su kayağı	Yelken	Snowboarding	TOPLAM		Çim Kayağı	Rüzgâr sörfü	Su kayağı	Yelken	Snowboarding	TOPLAM
Adana						-	İstanbul						-
Adıyaman		✓	✓	✓		3	İzmir		✓		✓		2
Afyon						-	Kahramanmaraş						-
Ağrı					✓	1	Kastamonu					✓	1
Aksaray					✓	1	Kayseri					✓	1
Amasya						-	Kırıkkale						-
Ankara		✓			✓	2	Kırklareli						-
Antalya			✓	✓	✓	3	Kırşehir				✓		1
Artvin						-	Kilis						-
Aydın		✓				1	Konya						-
Balıkesir						-	Kütahya				✓	✓	2
Bartın						-	Malatya						-
Batman						-	Manisa						-
Bingöl					✓	1	Mardin						-
Bitlis						-	Mersin						-
Bolu	✓				✓	2	Muğla						-
Burdur				✓		1	Muş					✓	1
Bursa	✓		✓		✓	3	Nevşehir						-
Çanakkale						-	Niğde						-
Çankırı					✓	1	Ordu						-
Çorum						-	Osmaniye						-
Denizli					✓	1	Rize						-
Diyarbakır						-	Sakarya						-
Düzce				✓		1	Siirt						-
Edirne						-	Sinop						-
Elâzığ					✓	1	Şanlıurfa						-
Erzincan						-	Şırnak						-
Erzurum					✓	1	Tekirdağ		✓		✓		2
Eskişehir						-	Tokat						-
Gaziantep						-	Trabzon						-
Giresun						-	Tunceli					✓	1
Hakkâri						-	Uşak						-
Hatay						-	Van						-
Isparta				✓	✓	2	Yalova						-
							Yozgat						-
TOPLAM	2	5	3	9	17	36							

Tablo 3'e göre; illerin %33,3'ünün (r=23) diğer ekoturizm aktivitelerine (r=36) de tanıtım broşürlerinde yer verdiği görülmektedir. Buna göre; illerin 17 tanesinin snowboarding, 9 tanesinin yelken, 5 tanesinin rüzgâr sörfü, 3 tanesinin su kayağı ve 2 tanesinin de çim kayağına yer verdikleri sonucuna ulaşılmıştır. Öte yandan; büyük bir çoğunluğun (%66,7), bu araştırmada temel alınan ekoturizm aktiviteleri dışındaki herhangi bir ekoturizm aktivitesine tanıtım broşürlerinde yer vermediği belirlenmiştir.

SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Günümüzde artan çevre bilinci ve yeni nesil turist algılarındaki değişiklik ile birlikte turizm talebi, diğer turizm türlerine oranla çevre üzerinde daha az olumsuz etkiye sahip olan sürdürülebilir turizm, ekoturizm ve ekoturizm aktivitelerine doğru kaymaktadır (Güneş, 2008; Barkauskiene ve Snieska, 2013; Çelik ve Bahar, 2014; Arslan, 2015; Haraç, 2015). Bu kapsamda yapılan bu çalışma ile illerin tanıtım broşürlerinde ekoturizm aktivitelerine yer verme durumları tespit edilmiştir. Araştırma kapsamında incelenen 69 ilin 31 tanesinin tanıtım broşürlerinde ekoturizme genel anlamda yer verdiği ve 38 tanesinin yer vermediği ortaya çıkmıştır. Tanıtım broşürlerinde en fazla yer verilen ekoturizm aktiviteleri sırasıyla; akarsu turizmi, trekking ve hiking, dağcılık, mağara turizmi ve yayla turizmi şeklindedir. Tanıtım broşürlerinde en az yer verilen ekoturizm aktiviteleri ise balon turizmi, atlı doğa yürüyüşü, yaban hayatı gözlemleme ve safarilerdir. Spesifik ekoturizm çeşitlerinden ise en fazla snowboarding, yelken, rüzgâr sörfü, su kayağı ve çim kayağına yer verilmiştir. Ayrıca illerin büyük bir çoğunluğun bu araştırmada temel ölçüt olarak alınan ekoturizm aktiviteleri dışındaki herhangi bir ekoturizm aktivitesine tanıtım broşürlerinde yer vermediği belirlenmiştir.

Turistler tarafından talep edilen varış yeri hakkındaki bilgilerin yanı sıra, söz konusu noktalarda yapılabilecek etkinlikler/aktiviteler hakkında bilgilendirilmeleri de gerekmektedir. Bu durum turistlerin karar alma sürecini de önemli ölçüde etkileyebilecek mezyettedir. Brito ve Pratas'ın (2015) da belirttiği gibi; turizm sektöründe broşürler, belirli bir pazar profiline hitap etmekte, daha genel ilgi odağını ikna etme çabasına yönelik olmaktadır. Genel olarak ekoturizmin; doğayı temel alan, doğal çevrenin korunmasını, doğal kaynakların sürdürülebilirliğinin yönetilmesine katkı sağlamayı hedefleyen, doğa tabanlı bir turizm türü (Bascomb ve Taylor, 2008; Korkmaz ve Başkalkan, 2011) olduğu göz önünde bulundurulduğunda, özellikle söz konusu ekoturizm aktivitelerinin tanıtımı ve pazarlaması için kullanılan broşür, katalog vb. materyaller çevreye duyarlı, geri dönüşüm imkânı sunan malzemelerden yapılmasına özen gösterilmelidir.

Ekoturizm aktivitelerinin gelişimi hususunda yapılacak olan program ve planlamaların başarıya ulaşabilmesi için sivil toplum kuruluşlarının da özel sektör ve kamu sektörü ile iş birliği içerisinde olması önem arz etmektedir. Bu kapsamda, turist rehberlerinin eğitiminden, yerel halkın ekoturizm konusunda bilinçlenmesine kadar pek çok girişimde, iş birliği ile hareket edilmesi gerekmektedir. Çünkü ekoturizmde yerel halkın da desteğinin alınması gerekliliğinin (Bekci, vd, 2015) yanında sürdürülebilir turizm ilkelerinin uygulamada başarılı olabilmesi için turizm endüstrisi, hem merkezi hem de yerel düzeydeki kamu yönetimi ve yerel halkın uyumu ve işbirliğinin zorunlu olduğunun altı çizilmektedir (Doğan, 2010). Aynı zamanda, bu bileşenlerden birinin eksikliği ya da rolünü etkin biçimde yerine getirememesi, genel amaçların gerçekleştirilmesinde başarısızlığa neden olabilecektir. Bu nedenle, sürdürülebilir turizm için politika ve planlama yapılırken bu bileşenlerin birbirleriyle uyumunun dikkate alınması sağlanmalıdır.

Ayrıca bölgelerde ve yörelerde mevcut ekoturizm aktiviteleri ile ilgili fizibilite çalışmaları da yapılmalıdır. Özellikle ekoturizm aktiviteleri bölgelerinde taşıma kapasitelerinin belirlenmesi ve söz konusu kapasitenin aşılması için gerekli tedbirlerin alınması sağlanmalıdır. Bu kapsamda, bir destinasyonda ekoturizm aktivitelerinin kontrollü gelişimi hususunda atılacak en önemli adım, ekoturizm bölgelerinin ve aktivitelerinin belirlenmesidir. Aynı zamanda altyapı hizmetleri de ekoturizm destinasyonlarında ve aktivitelerinde büyük önem taşımaktadır. Söz konusu bölgelerin ve aktivitelerin planlama ve altyapı düzenlemelerinin merkezi otorite tarafından yapılması gerekmektedir.

KAYNAKÇA

- Ahipaşaoğlu, S. ve Çeltek, E. (2006). Sürdürülebilir Kırsal Turizm, (Editör) Arıkan, İ.: *Sürdürülebilir Kırsal Turizm içinde* (ss.35-61) Ankara: Gazi Kitabevi.
- Akkiprik, A. (2011). *Hatay İli Samandağ İlçesi Ekoturizm Kullanımına Yönelik Peyzaj Potansiyelinin Saptanması*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Akoğlan Kozak, M. ve Bahçe, S. (2012). *Özel İlgi Turizmi*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Albayrak, A. (2013). *Alternatif Turizm*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Albuz Pehlivan, N. (2011). Turizm Çeşitleri ve Çevre, (Editörler) Kınacı, B., Albuz Pehlivan, N. ve Seyhan, G.: *Turizm ve Çevre (Çevre Koruma) içinde* (ss.47-77) Ankara: Pegem Akademi.
- Arslan, E. (2015). Antalya'nın Ekoturizm Açısından Değerlendirilmesi. *I. Eurasia International Tourism Congress: Current Issues, Trends, and Indicators (EITOC-2015)* (28-30 Mayıs 2015), ss.138-146, Selçuk Üniversitesi, Konya.
- Barkauskiene, K. and Snieska, V. (2013). Ecotourism as an Integral Part of Sustainable Tourism Development. *Economics and Management*, 18 (3), 449-456.
- Barna, C., Epure, M. and Vasilescu, R. (2011). Ecotourism-Conservation of the Natural and Cultural Heritage, *Review of Applied Socio-Economic Research*, 1(1): 87-96.
- Bascomb, B. and Taylor, M. (2008). Ecotourism and Sustainability in a Q'eqchi' Maya Community, Guatemala. *FOCUS on Geography*, 51 (3), 11-16.
- Bekci, B., Bogenç, Ç. ve Dinçer, D. (2015). Ekoturizm Kavramının Çevreye Duyarlı Bir Yaklaşım Olarak İrdelenmesi. *Doğu Karadeniz Bölgesi Sürdürülebilir Turizm Kongresi* (14-16 Mayıs 2015), ss.702-711, Gümüşhane Üniversitesi, Gümüşhane.
- Brito, P. Q. and Pratas, J. (2015). Tourism Brochures: Linking Message Strategies, Tactics and Brand Destination Attributes, *Tourism Management*, 48: 123-138.
- Çelik, N. ve Bahar, O. (2014). Sürdürülebilir Turizmin Turizm Talebi Üzerine Etkisi. *15. Ulusal Turizm Kongresi* (13-16 Kasım 2014), ss.368-383, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Doğan, M. (2010). *Ekomüze Odaklı Sürdürülebilir Destinasyon ve Gökçeada Üzerine Bir Uygulama*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çanakkale.
- Ege, Z. (2008). Av Turizmi, (Editörler) Hacıoğlu, N. ve Avcıkurt, C.: *Turistik Ürün Çeşitlendirmesi içinde* (ss.343-364) Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Erdoğan, N. (2003). *Çevre ve Ekoturizm*. Ankara: Erk Yayınları.
- Erkılıç, E. ve Ergen, F. D. (2015). Ekoturizm Açısından Rize İli ve Çevresinin Değerlendirilmesi, *I. Eurasia International Tourism Congress: Current Issues, Trends, and Indicators (EITOC-2015)*, Selçuk Üniversitesi 28-30 Mayıs 2015, Konya. ss: 771-781.
- Eroz, S. S. (2016). Turizm Çeşitleri, (Editörler) Hacıoğlu, N., Bozkurt, M. ve Şahin, B.: *Genel Turizm içinde* (ss.33-75) İstanbul: Paradigma Akademi.
- Eryılmaz, B. ve Yüçetürk, C. (2018). Türkiye'nin Sosyal Medya Tanıtım Aracı: TURKEYHOME, (Editörler) Eryılmaz, B., Özlü, K., Keskin, Y. B. ve Yüçetürk, C.: *Sosyal Bilimlerde Güncel Akademik Çalışmalar içinde* (ss.207-213) Ankara: Gece Kitaplığı.

- Forster, N. (1995). *The Analysis of Company Documentation*. (Ed. C. Cassell ve G. Symon). Qualitative Methods in Organizational Research: A Practical Guide. London: Sage.
- Gülüm, K. ve Torun, F. (2009). Nemrut Dağı (Adıyaman) ve Civarının Ekoturizm Potansiyelinin Değerlendirilmesi, *10. Ulusal Turizm Kongresi*, Mersin Üniversitesi 21-24 Ekim 2009, Mersin. ss: 111-124.
- Güneş, G. (2008). Turizmin Sürdürülebilirliği İçin Ekoturizm. *Popüler Bilim*, 15 (177), 28-32.
- Haraç, Ö. (2015). Eko Müzecilik ve Ekoturizmin Destinasyon Sürdürülebilirliğine Etkisi: Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Büyükkonuk Belediyesi Örneği. *I. Eurasia International Tourism Congress: Current Issues, Trends, and Indicators (EITOC-2015)* (28-30 Mayıs 2015), ss.726-736, Selçuk Üniversitesi, Konya.
- Korkmaz, M. ve Başkalkan, S. N. (2011). Eğirdir Gölü ve Çevresinde Turizm Gelişiminin Sürdürülebilirliği Üzerine Değerlendirmeler. *SDÜ Orman Fakültesi Dergisi*, 12, 62-69.
- Jenkins, O. (2003). Photography and Travel Brochures: The Circle of Representation, *Tourism Geographies*, 5(3): 305-328.
- Kasalak, M. A. (2015). Dünya’da Ekoturizm Pazarı ve Ekoturizm’in Ülke Gelirlerine Katkıları, *Journal of Recreation and Tourism Research*, 2(2): 20-26.
- Kavak, M. (2015). *Edremit Körfezi Kuzey Kıyılarında Yerel Halkın Ekoturizme Yönelik Bilinç Algısı ve Tutumları*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Çanakkale.
- Kaypak, Ş. (2010). Ekolojik Turizmin Sürdürülebilirliği, *Alanya İşletme Fakültesi Dergisi*, 2(2): 94-116.
- Khalid, S. N. A., George, R. A., Wahid, N. A., Amran, A. and Abustan, I. (2010). Balancing Between Profitability and Conservation: The Case of an Ecotourism Resort in Malaysia, *Proceedings of Regional Conference on Tourism Research*, Universiti Sains Malaysia 13-14 December 2010, Penang, Malaysia. pp: 123-135.
- Koroğlu, Ö. (2015). Turizmin Çeşitli Kriterlere Göre Sınıflandırılması, (Editör) Aslan, Z.: *Genel Turizm* içinde (ss.111-178) Ankara: Grafiker Yayınları.
- Küçükali, S., Kaya, F. ve Kızılırmak, İ. (2017). Yerel Paydaşların Bakış Açısıyla Turizmde Yayla Evlerinin Kullanılması Yaklaşımı, *DOKAP Bölgesi Uluslararası Turizm Sempozyumu*, Karadeniz Teknik Üniversitesi 23-24 Ekim 2017, Trabzon. ss: 348-360.
- Küçükaslan, N. (2007). *Özel İlgi Turizmi*. Bursa: Ekin Yayınevi.
- McLaren, D. (2003). *Rethinking Tourism and Ecotravel*. (2nd Edition), USA: Kumarian Press, Inc.
- Molina, A. and Esteban, A. (2006). Tourism Brochures Usefulness and Image, *Annals of Tourism Research*, 33(4): 1036-1056.
- Naidoo, K. M. (2012). *Tourist Service Quality Management in The Ecotourism Accommodation Sector of Kwazulu-Natal*, Unpublished PhD Thesis, the Faculty of Management Sciences at the Durban University of Technology, Durban.
- Nazik, L. (2008). Mağara Turizmi, (Editörler) Hacıoğlu, N. ve Avcıkurt, C.: *Turistik Ürün Çeşitlendirmesi* içinde (ss.295-318) Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Özcan, A. ve Şentürk, G. (2017). Etkili Broşür Tasarlama ve Basımının İncelenmesi, *Fine Arts*, (NWSAFA), 12(1): 1-16.

- Polat, A. T. (2006). *Karapınar İlçesi ve Yakın Çevresi Peyzaj Özelliklerinin Ekoturizm Kullanımları Yönünden Değerlendirilmesi Üzerine Bir Araştırma*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Rahemtulla, Y. G. and Wellstead, A. M. (2001). *Ecotourism: Understanding Competing Expert and Academic Definitions*. [Online] http://nofc.cfs.nrcan.gc.ca/bookstore_pdfs/18729.pdf [Erişim Tarihi: 30.10.2018].
- Saltık, N. (2013). *Çanakkale Kara Menderes Vadisi Araplar Boğazı Kesiminin Ekoturizm Planlaması Açısından Değerlendirilmesi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çanakkale.
- Sezen, I., Yılmaz, S. ve Akpınar Külekçi, E. (2012). Ekoturizm İçin Öneri Alanlarıyla Bayburt, *KSÜ Doğa Bilimleri Dergisi*, Özel Sayı: 55-61.
- Sönmez, S. (2008). Botanik Turizmi, (Editörler) Hacıoğlu, N. ve Avcıkurt, C.: *Turistik Ürün Çeşitlendirmesi* içinde (ss.163-187) Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Surat, H., Yılmaz, H. ve Surat, B.Z. (2015). Yusufeli ve Yakın Çevresinin Ekoturizm Kullanım Potansiyeli Üzerine Bir Araştırma, *Eastern Geographical Review*, 20(34): 61-88.
- Şahin, B. ve Şahin, S. (2009). Ekoturizm Alanı Olarak Kazdağları ve Darıdere Örneği, *10. Ulusal Turizm Kongresi*, Mersin Üniversitesi 21-24 Ekim 2009, Mersin. ss: 1219-1238.
- Şenol, F. (2008). Kamp ve Karavan Turizmi, (Editör) Hacıoğlu, N. ve Avcıkurt, C.: *Turistik Ürün Çeşitlendirmesi* (ss.481-499) Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Şenol, F. (2016). *Türkiye Turizm Coğrafyası ve Dünya Kültürel Mirası*. (5. Baskı), Ankara: Detay Yayıncılık.
- Taştan, H. ve Kızılırmak, İ. (2019). Turizm Çeşitleri ve Şekilleri, (Editör) Çakıcı, C.: *Kavramlar ve Örneklerle Genel Turizm* içinde (ss.27-47) Ankara: Detay Yayıncılık.
- Tetik, N. (2012). *Turist Rehberlerinin Ekoturizm Alanındaki Yeterlilikleri: Doğu Karadeniz Örneği*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Balıkesir.
- Tuna, M. (2007). *Turizm, Çevre ve Toplum (Marmaris Örneği)*. (2. Baskı), Ankara: Detay Yayıncılık.
- Türk, Z. ve Çakır, F. (2019). ECOSERV Hizmet Kalitesi Ölçüm Modeli ile Ekoturistlerin Çevresel Tutum ve Davranışları Arasındaki İlişki: Ekoçiftliklerde Bir Uygulama, *Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 10(17): 226-256.
- Türker, N. (2013). Batı Karadeniz Bölümü Ekoturizm Kaynaklarının Değerlendirilmesi ve Bir Ekoturizm Rotası Önerisi, *The Journal of Academic Social Science Studies, International Journal of Social Science*, 6(4): 1093-1128.
- Türksoy, A. ve Özkan Yürük, E. (2008). Özel İlgi Turizmi. (Editörler) Hacıoğlu, N. ve Avcıkurt, C.: *Turistik Ürün Çeşitlendirmesi* içinde (ss.255-273) Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Uçar, M., Çeken, H. ve Ökten, Ş. (2010). *Kırsal Turizm ve Kırsal Kalkınma (Fethiye Örneği)*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Ulama, Ş. (2015). Turizm Tanıtım Broşürlerinde Destinasyon İmajı Analizi: Türkiye Örneği, *Bartın Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi*, 6(11): 231-246.
- Weaver, D. B. (2001). Ecotourism in the Context of Other Tourism Types, (Editor) Weaver, D. B.: *The Encyclopedia of Ecotourism* in (ss.73-84) New York, UK: CABI Publishing.

Wilks, J., Atherton, T. and Cavanagh, P. (1994). Adventure Tourism Brochures: An Analyses of Legal Content, *Journal of Hospitality Management*, 1(2): 47-53.

Yavuz, M. (2011). *Afyonkarahisar-Sandıklı İlçesi Akdağ Tabiat Parkı'nın Ekoturizm Potansiyelinin Değerlendirilmesi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyonkarahisar.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2016). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. (Geniřletilmiř 10. Baskı), Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Zengin, B. (2008). *Yayla Turizmi*, (Editörler) Hacıoğlu, N. ve Avcıkurt, C.: *Turistik Ürün Çeşitlendirmesi* içinde (ss.137-162) Ankara: Nobel Yayıncılık.